

Sote- ja maakuntauudistus:
uusia työnjakoja, uusia
mahdollisuuksia maaseudulle

Alavus 26.4.218

Hilkka Vihinen

Miksi sote- ja maakuntauudistus?

- Suomi muuttuu, kuten ennenkin
- Väestön ikärakenteen muutos, vaikutukset palvelujen tarpeeseen ja kustannuksiin
- Eri toteutusvaihtoehdot
- Kytkentä maakuntauudistukseen: pyrkimys alueelliseen itsemääräämisoikeuteen ja paikalliseen räätälöintiin
- Valinnanvapaus
- Julkisessa keskustelussa korostuu erikoissairaanhoido – kylätasolla kyse so-palveluista (kuten asumispalvelut ja päivätoiminta) ja te-puolella perusterveydenhoidosta (fysioterapia, sairaanhoito jne.)

Mitä tarkoittaa maaseudulle?

- Sote-palveluiden järjestämismvastuu siirtyy kunnilta maakunnan vastuulle
- Tuottamismvastuuta voi siirtää muillekin (mm. asiakassetelit, henkilökohtaiset budjetit välineinä)
- ELI myös kylät tai muut yhdistykset, yhtiöt tai yritykset voivat tarjota palveluja
- Maaseutusovelluksien osalta edellyttää maakunnille aitoa paikkaperustaista soveltamisoikeutta

Uusia työnjakoja

- Syntyy väistämättä uusi tilanne
- Maaseudun kansalaisyhteiskunta on paremmin järjestäytynyt kuin kaupungeissa
- Yhdistyksillä jo nyt iso rooli: esim. E-P:lla on 540 sote-alan jäsenjärjestöjen jäsenyhdistystä (SOSTE)
- Tarvitaan erityisesti kotiin vietäviä, liikkuvia ja kotia lähellä sijaitsevia palveluja
- Soten ympärille voidaan koota kylätasolla tehtäviä, esim. kylätaloilta käsin toimivia yrittäjiä, liikkuvia palveluja, palveluohjausta ja tukea

Uusia mahdollisuuksia

- Sote- ja maakuntauudistus voi jopa parantaa maaseudun palveluja ja vahvistaa paikallisuutta
- Vaatii nyt omaa aktiivisuutta
- Edellyttää, että pienemmät toimijat hyväksytään maakunnan palveluvalikkoon – vaikuttaminen!
- Olennaista maakuntatasolla asettavat kriteerit: laatu ja paikkaperustaisuus mukaan
- Ei tule olemaan yhtä mallia: erilaiset edellytykset ja tarpeet; huomiota toimiviin palvelumarkkinoihin
- Paljon on jo tehty ja tekeillä, esim. Kainuun itsehallintokokeilun kokemukset

- Kannattaa jakaa kokemuksia alueiden kesken (esim. Kannuksen Eskolan kylä; Maaseutu näkyväksi – suuraluekiertue syksyllä)
- Toimia ripeästi ja käytännöllisesti: sopimuksia tarvitaan
- Yhteinen tahtotila
- Selkeät askeleet kylittäin, kunnittain tai mikä toimii missäkin
- Kokeilu ja kehittäminen, ei tarvitse heti keksiä viimeistä sanaa
- Suora tiedonkulku kyliltä maakuntiin tärkeää, maakuntapäätäjät avainasemassa, millaisia kriteerejä asetetaan

Kylätason vahvuus sote-palvelujen tarjoajana

- (Aatteellinen) arvopohja: sitoutumisen tunneside heikkenee mitä suuremmasta yksiköstä/alueesta on kyse
- Yleishyödyllisyys
- Pitkät perinteet paikkaperustaisista ratkaisuksista
- Maaseutualueet edelläkävijöitä eri toimijoita ja palvelumalleja yhdistävien kumppanuus- ja yhteistyömallien luomisessa
- Kyläyhdistykset tarjoavat jo nyt infra-, turva-, vanhus- ja päivähoitopalveluja
- Syvä ymmärrys asiakkaiden tilanteesta: arjesta käsin rakentuvat ratkaisut

- Palautetaan kylien aktiivisuudella yhteisöllisyys ja paikallisuus kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lähteeksi
- Kylät kansalaisjärjestöinä osaksi uuden maakunnan tahdonmuodostusta ja toimintaa
- Hyvinvointi liittyy osallisuuteen, ja haluun toimia lähiyhteisössään
- Osallisuus vahvistaa demokratiaa: työnjaot ovat vallanjakoja

Kiitos!